

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.
Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendőké.
 Helyben előfizethetni: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordaiúca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglerner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uriutca 13. Lang et Schwarz, Fűrődutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
 Nyilttér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
 egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é.
 kilencz óra 9 „ „ „
 félévre 6 „ „ „
 évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“
 szerkesztősége.

Bécsi levél.

Bécs, apr. 1.

b. d. Ezelőtt két hónappal valék utoljára künn a Praterben s én, ki a világkiállítási építkezések folyamatát kezdettől fogva figyelemmel kísérem, már akkor meg valék lepetve az óriási változásokon.

Ott, hol egy év előtt az első kávéház háta mögött a hajdani Wurstel-prater állott, még csak a czölöpöket verék be s a tért mérték fel, hová a palotákat készülnék építeni, a hol még akkor a főbemenet sétányának elkészítésén dolgoztak az utász katonák; hol a főépület keletre néző boltíves bemenetének még csak hydraulikus mész alapját veték meg, felállítván a faalkotványt, a fákat irták ki: — azon helyen ez évi január utolsó napjaiban tett látogatásom alkalmával már a majdnem kész épületek s fedett folyosók úgy pavillonok tömegeként találám.

Már a bejáratnál a bementi díjbeli különbség egy év alatt 10 krról 50-re emelkedett; s hát még midőn beléptem, mennyire elbámultam, midőn a jobbról és balról elnyúló földönt folyosó végén, azokat harántul metszve, megpillantám az óriási hosszúságú főpalotát, közepén a rotundával, kupolájának bádoggal fedelén a száz munkással kalapácsolva s borzasztó lármát ütve. — A palota előtt elfutó két vasúti sín számára a kellő földtörzslasz megkésztetésén fáradozott több száz tót munkás, kikről egyik kolozsvári előkelő ismerőm, ki épen akkor Bécsben időzött, azt mondá, „hogy hiszen ezek arra vannak teremtvé.“ A bassinek mindenütt elkészítve, a park osztályozva, de sehol semmi dísz, semmi víz — a fedett s félkör alakban haladó folyosótól jobbra a császári pavillont látók, masszív kődarabokból összealkotva, szép faragványokkal kivülről; még akkor nagyban dolgozának rajta. Távolabb keletre terültek el kelet képviselőinek többnyire fából vagy igen vékony téglasorból épített pavillonjai; így az egyiptomi akirályé s mögötte a török szultáné, a fából épített minaretek a fedél-nélküli s rovátkolt falu épületekként akként nyulnak fel, mint télnak idején az udvaron szalmával bepólyált szivattyús kutak.

E mellett a cerele orientale egy vállalkozó épülete, mindenféle színre festett apró kis tornyoskák, zeg-zugokkal ellátott fa építmény. S ezzel elértünk a főpalota keleti végéhez s az ezzel szembefekvő művészeti csarnokhoz, mely egy egyemeletes épület s harántul vonul el a főépület keleti kijárata előtt. Beléptünk a főépület beljébe, hol száz meg száz asztalost látánk dolgozni a berendezésen; magas boltíves épületre mutat a belseje, jobbra balra számtalan keresztjáráttal; itt fából

készült, amott vasból öntött oszlopok tarták a fenn magasan lebegő fedélzetet. A talapatot egyszerű gerendázat képezé, mely a levett czölöpökre levén csak rakva, miknek közei nincsenek kitéve, csak úgy kongtak a lábaink alatt. Egy néhány szekrényt láttunk már felállítva. A főépület s a gépesarnok közötti tér nem émetek és poroszk dolgoztak, kiállítási épületejüknön. Ennyit láthatánk akkor egyszerre; minden csak a kezdetlegességi állapotban volt, pusztá minden, semmi ékítmény, csak hogy az épületek már megvoltak. A mi látogatókat illeti, szép majdnem tavaszi időjárás levén s a fősétányan bár csak amugy tolongott az ezernyi nép s hajtott fel és le a sok uri fogat — mindezek daczára a világkiállítási téren nem sok idegent és bámézt látánk; vagy talán eloszlának azok a roppant nagyságu téren.

Ilyennek találtam a kiállítási palotát s körülötte a tért ezelőtt két hóval, megjegyezvén, hogy egy keresztjárat kapuzata fölött az annyira keresett magyar czimert is ott látók díszlenni.

S mily nagy változás az akkori s a mai kinézésben, a park fái zöldülni kezdenek, a bassineket a sétányokat bekerítő gyeppel, a bassineket töltik meg vízzel s mindennek a külső máz, a külső csin már megadva — az épületen magán dolgozó munkások száma megapadt s a kik még vannak, azok is csak a külső díszítésen dolgoznak — így p. épen azon fáradoztak, hogy egy óriási császári koronát (mely gyönyörűen van megaranyozva s művészileg díszítve, gyöngyökkel és email pompáznak rajta) tehát épen azon fáradoztak, hogy e koronát, mely a rotunda kis lámpását fogja ékíteni, a földönt folyosóból a rotundáig vigyék, melynek falán aztán az fel fog vonatni.

Tömve volt a kiállítási palota, az előtte való tér — nem annyira látogatókkal s bámésszokkal, bár ezek is sokan voltak — mint inkább a kiállítandó holmikak kirakó, azok felállításán fáradozó svédokkal, angolokkal, francziákkal, amerikaiakkal, svájciakkal, törökökkel, japániakkal — mely népségeket mind eredetiben, s csekély bementi díj mellett lehetett látni.

S most, hogy olyasóim, ha majdan feljövendnek jobban tájékozódjanak, álljon itt egy kis leírása annak, hogy mily rendben találtam az épületeket, s a most már számtalan pavillont.

Emlitettük már fönnebb, hogy a német birodalmi kiállítási bizottság ezelőtt két hónappal kezdett el építtetni a kiállítási főpalota s a gépesarnok között. Azóta egy imposans épületesoport emelkedett ép azon téren, mely a két (a főpalotát a gépesarnokkal egybekötő) folyosó közé esik. Mindazon épületek, melyek e csoportba esnek, ugyanazon modorban vannak építve s egyformán díszítve; egy nagy derék szögben emelkednek, s középen a főpalotát a gépesarnokkal egybekötő főfolyosó által vannak metszve. E nagyszerű épületesoport, a maga imposans egységében, jótékony behatással van a szemre ott, hol az teljesen elütő anyagból különböző építészeti stýlben épült; a különböző színekben pompázó építmények zürzavarában az ember alig tud eligazodni. Nem csuda, ha a bécsi élet, ezen a főpalota s a gépesarnok közt elterülő többi tért elfoglaló csoportra ráfogta, hogy az az „iparpalotai Wurstel-prater.“ Ez építmény csoportnak egyetlen érdeme az, hogy a gépesarnoknak 421 öl hosszúságu csupasz monoton frontját a lehetőleg eltakarja.

A gazdasági épületek a főpalota s a gépesarnok közti tér két végén emelkednek.

Ha tovább haladunk kelet felé, ott a D'reher-féle sörfőzödét, úgy étesarnokot találjuk. Annak tőszomszédságában emelkednek Schwarzenberg s a Coburg-Gothai hercegek pavillonjai: amazé kiesiny lovag váracska alakjában, emezé könnyű faépítmény csinos tornyoskák. Erre következnek a Wagner-féle pavillon, ércöntődjének termékeivel s a prágai gépgyár-társulat kiállítási épülete. A vordenbergi, innenbergi és krajnai bányáipar mind külön épületekben állítja ki termékeit. Az osztrák államvaspálya s az osztrák földmívelési ministerium pavillonjai között emelkedik a bennünk különös érdeket keltő pavillon a női munkák számára; első ízben látjuk, hogy az emberi tevékenység e külön ágának saját kiállítási épületet emelnek.

Nem távol ettől tűnik szemünkbe egy száraz tér fölött elnyúló hid félig vasból készíttve; mely mint kiállítási tárgy fog díszleni. Az ut- és hidépítő társulat vasból épült háza s pavilonja emelkedik e mellett. A Dunagőzhajózási társulat pavillonját, úgy az elszaszi paraszt házat sem szabad kifelednünk; míg végtére az egész csoportot bezárja Európa keleti részének gazdasági épülete, melyen Ausztria, Német- és Oroszországok sasai békesen férnek meg egymás mellett.

Igaz nem tettünk egyebet, mint egymásután elésoroltuk mindazon építményeket, melyek a főpalota s a gépesarnok közt elterülnek; azokat külön egyenkint leírni lehetetlen. Így is úgy hisszük, hasznos és érdeket keltő újmutatással szolgáltunk.

Jövő levelemben a gépesarnokon tul emelkedő épületekről teendek említést. Addig is isten velünk.

Szent-Ágota, 1873 márt. 31.-én.

Minden kormány csak eszélyességet mutat, midőn elavult szokások eltörlésével, arra is ügyel, nehogy a nép pietását annyira sértse, miszerint ez bizalmat veszítvén, magának a reform ügyének ártson.

E szempontok vezérelték lesz a m. kormányt, midőn vidékünk is, Ujegyházán és Nagy-Sinken adóhivatalt és járásbírósgát állított fel.

Vannak azonban fontos okok, melyek ez adóhivatalok és járásbírósgák felállítására ellen szólnak, azt czélszerűtlenné tünetik fel. Az említett két kis község szelén fekszik e vidéknek; a hivatalos irodák elhelyezésére nincs elegendő helyiség, sőt a hivatalnokoknak is annyiban nagyon bajos ottan megélni, mivel heti vásárok sem tartatnak.

Közbeszéd, s talán illetékes helyen is jöttek már azon practicus gondolatra, hogy sokkal előnyösebb lenne más okokból is az említett hivatalokat Szt.-Ágotán, mint e vidék helyrajzi és forgalmi központján elhelyezni.

Ez valóban ésszerű eljárás lenne. A földmives gazda a végzetlen rosz utak miatt ritkán mehet N.-Szebenbe gabonáját elárusítandó; marad neki tehát kizárólag a sz.-ágotai piac, hová az itteni nagy kelendőségért közel s távolból ugyszólva tolongnak az országos és hetivásárookra a vidékiek. Magyarázatul legyen elég annyi, miként e terjedelmes mezőváros népesség tekintetében a többieknek mind fölötte áll; azonkívül iparosok lakják, kik a toll- és lenkereskedést is megtehetős nagy arányokban üzük. Ilyen központi helynek kiválasztása hivatalok elhelyezésére, a nép érdekeinek is sok szolgálatot tene, de a megtakarítások, melyeket a kormány említett hivatalok itt egyesítésével elérne, nem volnának jelentéktelenek.

Igaz, hogy ezen összeggel nem sokat üthetne le az ország közdeficitjéből; de ha azt évenként arra fordítaná, hogy ezen a vonalon a hidak és

utak jó karban tartassanak, gyümölcsözőbb dolgot aligha művelhetne. Mert az a roppant adóhátralék, mely erre felé a románok és szászokra egyaránt nehezedik, s melynek behajtása magának a kormánynak is sok költségébe kerül, nézetem szerint nem onnan ered, mintha e nép tunya vagy rosz indulat volna, hanem általában szólva onnan, mivel ha egyszer esős időjárás állott be, hetekig, sőt hónapokig van a távoli nagyobb piacok felkeresésétől elzárva, így természetes, hogy természeténél illő árban el nem adhatja.

Mind oly bajok ezek, melyeken mielőbb segíteni a szükség parancsolja. P.

Legujabb táviratok.

Bécs, april 1. A „N. Fr. Pr.“ jelenti, hogy a képviselőházban a magyar leszámoló-bank ügyében szándékolt interpellatio el fog halasztatni addig, míg a bank alapszabályai a magyar országgyűlés tanácskozmányaiból végleges szerkezetben ki fognak kerülni. Képviselői körökben azon felfogás uralkodik, hogy a magyar pénzügy bizottság — tekintettel a két részről kormányok közt folyt tárgyalásokra — egyes változtatásokat fog tenni a leszámoló-bank alapszabályain. Képviselői körökben Demelt emlegetik mint a hadügyi budget előadóját a delegatiónban.

Roma, april 1. A „Liberta“ jelenti, hogy Gizella főhercegnő menyegzője alkalmából az olasz király egy külön-követét küldend Bécsbe, szerencsekívánatainak kifejezése végett.

Szent-Pétervár, april 1. Egy császári ukáz megszűnté az izraelita állami- és rabinus-tanodákat, s ezek helyett paedagogiai seminariumokat és elemi tanodákat rendel felállítatni.

Bréma, april 1. A bank a váltó-dícsontot 5%-re, a lombardüzlet dícsontját 6%-re emelte.

New-York, april 1. Belknep titkár és Sheridan tábornok szemlélik meg a mexicói határokat, hol a vasutvonalak védelme végett erődket szándékoznak létesíteni.

New-York, mart. 31. A Mississippi partjain a forgószél fákát szaggatott ki tövestől, házakat rombolt össze és mintegy 20 személyt ölt meg.

Bécs, april 1. A hitelsorsjegyek mai húzásának eredménye:

Sorozat	szám	nyer frt.
1208	78	200,000
1784	92	40,000
1208	40	20,000

a többi kihuzott sorozatok ezek: 150, 227, 467, 621, 854, 1706, 2311, 2499, 2677, 2836, 2856, 3478, 4100.

Országgyűlés.

A képviselőház marc. 31-iki ülése.

Elnök: Bittó István.

Jegyzők: Waechter Frigyes, Kiss Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Szlávy, Kerkapoly, Pauler, Trefort, Szende és Pejacevicus ministerek.

A jegyzőkönyv észrevétel nélkül hitelesítették.

Elnök: T. ház! A miniszterelnök úrtól vettem egy átiratot, mely felfog olvastatni. (Halljuk!)

Nagyméltóságú elnök ur! Az ő felsége személye körüli minister urnak folyó hó 27-én hoztam intézett átirata szerint Gizella főhercegné szonyó ő felségének Lipót bajorországi királyi hercege ő felségével való házassági egybekelése f. é. april 20-án Bécsben fog megtörténni, mely alkalmal a császári és apostoli királyi felsége a magyar országgyűlés két háza elnökeinek, valamint a hozzájuk netán küldöttségileg csatlakozandó tagoknak megjelenését kegyesen venni méltóztatik.

Miről is nagyméltóságodat, mint a képviselőház elnökét további tudomás és szives intézkedés végett értesíteni szerencsém van.

A további részletes értesítések a felség körüli minister ur után fognak annak idején nagyméltóságoddal közöltetni. Fogadja nagyméltóságod kiváló tisztelettel nyilváníását. Budapest 1873. márt. 30. Szlávy.

Ezen értesítés alapján bárton voltak a t. ház-
nak javaslatba hozni, méltóztatásnak egy 15 tag-
ból álló küldöttséget kiküldeni. (Helyeslés.) Ha a
t. ház méltóztatik megengedni, az általam ajánlatba
hozott tagok névjegyzékét bátor leszek felolvasni.
(Halljuk!)

A kiküldendő bizottságban lennének gr. Ka-
rácsnyi Guido, Ivánka Zsigmond, gr. Zichy Imre,
Máday Sándor, gr. Festeticz Pál, Lipovniczy Sán-
dor, gr. Apponyi Albert, báró Prandau Gusztáv,
Sachsenheim Albert, Sztányi Bernát, Ugron Gábor,
gr. Keglevich Gábor, Szentimrey Elek, Simoncsics
Béla és Nagy György (Felkiáltások: Az elnököt is
fel kell venni a bizottságba.) Miután maga a meg-
bizás és az értesítés úgy szól, hogy ő Felsége
mind a két ház elnökének megjelenését fogja ke-
gyesen elfogadni, tehát az elnök vezetése alatt fog
ezen küldöttség Bécsbe menni. (Helyeslés.) Mi-
után úgy vagyok értesítve, hogy az ünnepélyek
16-án veszik kezdetüket, kérem a t. képviselő urak-
at, hogy 15-én méltóztatásnak személyesen Pes-
ten összegyűljenek, hogy együtt mehessünk fel Bécsbe.
Több elnöki előterjesztésem nincs.

Kerkapoly Károly pénzügyminiszter: T. ház!
Ez alkalommal kedves kötelességemnek ismerem a
kormány egy szándékáról értesíteni a t. házat, és
ezen értesítéshez egy alázatos kérést is csatolni.
(Halljuk!)

Ő Felsége méltóztatott kegyesen megengedni,
hogy a III-ik jótékonyági államsorsjáték tiszta jöve-
delme a kinostári munkások árva járára állítandó
menház részére fordítsassék. A kinostár bányáiban
és erdőiben több mint 30,000 állandó munkást
foglalkodtat, olyanokat, a kik ellátmányra jogosít-
vák, ezek után a munkások után több mint har-
madfél száz az árva száma, a kik apátlan és anyát-
lan maradván minden vagyon nélkül hátra, egyál-
talában a sors véletlenének vannak martalékul oda-
dobva, és ezret halad meg a félárva száma.

A kormány egy gondolkodott, hogy ebben
az országban, hol különben is az alkalmas munka-
vezetőkben, az ugynevezett altisztekben oly nagy
a hiány, a hol a kinostári műveleteknél a hasznos-
ság főleg azért nem fokozható magasabbra, mert
ép az ezen alkalmas munkavezetőkben, az ugyne-
vezett altisztekben való nagy hiány a munka si-
keresebb — hogy úgy mondjam — értelmesebb
irányban tartását igen nagyon megnehezíti, alig te-
het valami hasznosabbat, mintha ezen jótékonyági
államsorsjáték tiszta jövedelmének ép e célra for-
dithatóságát kérelmezi ő Felségénél. Azt gondolta,
hogy míg egyfelől e tekintetben a munka hasznos-
sabbá tételére tesz egy nem jelentéktelen lépést,
addig másfelől az emberiség követelményeinek tesz
elegendő gondoskodóv a lehetőségig a szerencsétlen
árva jövedőjéről.

Ő felsége a kormány ebbeli kérelmét meghall-
gati kegyeskedett; az engedély erre megadott.
A sorsjáték eredménye körülbelül 100,000 frt
tisztá felesleg. Ezen összeggel a kormány megala-
pítani szándékozik egy menházat, és itt következik a
kérs, a melyet jelentésemhez csatolok hogy t. i. a

t. ház jóváhagyó tudomásul vegye a kormány ab-
béli szándékát s hogy ezt az intézetet a kinostár
birtokában levő és különben nélkülözhető valamelyik
nagyobbszerű épületben helyezhesse el, a melynek
átalakítása trmészetesen ezen alaptőke segélyével
volna eszközölendő.

És most ezen szerencsés esemény alkalmával
a kormány elhatározta ő Felségét a legmagasabb
engedélyért, és ő felségét Gizella főhercegnőt leg-
kegyelmesebb beleegyezésért megkérni, az iránt,
hogy legyen szabad a felállítandó intézethez a fe-
jedelmi mátká nevé kötni oly célból, hogy mind-
azon áldás, melyet a szerencsétlen árva ezen
menházra egykor visszaemlékezni fognak, legyen
egyszersmind a főhercegnő nevéhez fűzve és ah-
hoz csatolva. (Általános és élénk helyeslés.) A
kormány azt hiszi, hogy ezen intézet nem marad
az egyedüli, de első láncszemét képezi azon töb-
binek, a mely utána következni fog, és épen azért
azt hiszi, hogy az áldásos emlékezet hova tovább
annál nagyobb körökben lesz így meghonosítható.
Ezen remény teljesülése annál hamarabb követke-
zik be, mennél számosabb és nagyobb áldozat-
készséget tanúsítók lesznek azok, a kik ugy a ma-
gas név, mint a humánítás tekintetei által vezérel-
tetve, az így megkezdett alapnak öregbítésére
Istenadta javukból a maguk részéről megteszik azt,
a mi tőlük telik. Ismétlem, legyen szíves a t. kép-
viselőház a kormány ebbeli intencióját tudomásul
venni, és ezzel beleegyezni abba, hogy egyike a
rendelkezésünkre álló nagyobb épületeknek ezen
célra legyen fordítható. (Általános helyeslés.)

Elnök: E szerint jóváhagyó tudomásul
veszi a ház.

A 1873. évi államköltségvetés.

(Vége)

A törvényjavaslat az 1873. évi államköltség-
vetésről ekkép szól:

1. §. Az 1873. évre a magyar korona or-
szágainak rendes kiadásai: 207.191,571 o. é. fo-
rintban; rendkívüli kiadásai: 43.184,267 fo-
rintban; hitel és pénztárműveleti kiadásai: 13.488,131
forintban állapították és ajánlattel meg.

2. §. Ez összegek következő fejezetek, czi-
mek és rovatok szerint osztattak meg:

A) Rendes kiadások:

1. Királyi udvartartás	4.650,000
2. Kabineti iroda és nyugdíjai	72,216
3. Főrendi és képviselőház	700,000
4. Közösügyi kiadások	25.815,754
5. A fennállott központi kor- mányok nyugdíjai	259,300
6. Az egyes miniszteriumok nyug- díjai	2.599,622
7. Allamadósságok, beleértve a közöseket, a földterhemen- tesítési járulékokat, s a ma- gyar kölcsönt	58.449,237

tam hallgatónai ha észreveszem, hogy valakinek
romlását akarják aláírni, mint minap a Barcsai
testvérek ügyében is történt, akkor belépek,
lefordom őket s kikérem magannak, hogy részeg
fővel ne szentenciazsannak. Ők ilyenkor megsze-
gyenülnek s nekem párszor már sikerült a
fejlődő armány szálait ily módon megsemmi-
síteni.

— Édes jó Annám! szól Bánffy né at-
ölelvén néjnet s arzát, kezét és homlokát forró
csókokkal behintvé — védszentje, Őran-
gyala, jó szelleme vagy e szegény ha-
zának!!

— Csak azt teszem, mit szívem, lelkem su-
gall; hanem ha kipihentél, jérének, keressük föl az
urakat. Mint Mária mondá, a poharazástól vissza-
vonultak.

Bánffyné örvendett az ajánlatnak, hō
vágya volt neki is az urakat bizalmas beszélgetése-
ikben meglepni.

— Jerünk! jerünk! — ismétlé a kerevetről
könyveden fölállván, és a nővérek kart karba fūz-
vén, a termeken végig haladnak.

Midőn Bánffy magán szobájába lépnek, a
két főúr szintén egymás mellett ül bizalmas közel-
ben, de a delnök belépését látván, félbeszakítják pár-
beszédüket, fölállnak és elébök sietnek.

— Nős uraim! — szól Apafiné komoly
rátartással — miért szakítják félbe párbeszédüket?
Nem volt szándékunk zavarni kegyelmeteket!..

— Nagyságos hugomasszony! — felel Te-
leki sajátos sima modorával — óhajja talán,
hogy induljunk? Kivánja hogy kiadjam a parancso-
latot?

— Kegyelmeteknek — feleltatja Apafiné
az a csuf szokásuk van, hogy nők előtt nem sze-
retnek komoly dolgokat beszélni, azzal hallgattat-
nak el bennünket, hogy politikához nem a szív,
hanem az ész uralma kell, pedig önzéstelenység, val-
lásos érzés és tapintat a politikához is szüksége-
sek, ezek nélkül közügyet kormányozni s egy or-
szág sorsát áldásosan vezetni nem lehet. Ezen kell-
lékek tekintetében pedig a nőknél a férfiaknál sem
előbb valók; de jerünk édesem!! Az idő int...
válnunk kell!.. Minister ur, adja ki a parancsolat!

8. Horvát-Szlavon ország köz- igazgatása	4.480,000
9. Fiume	89,030
10. Allami számvevőszék	150,000
11. Miniszterelnökség	335,889
12. Ő felsége személye körüli miniszter	69,854
13. Horvát-Szlavon-Dalmát mi- niszterium	48,000
14. Belügyminiszterium	7.549,859
15. Pénzügyminiszterium	53.569,986
16. Közmunka- és közlekedési miniszterium	14.804,629
17. Földmívelés- ipar és keres- kedelmi miniszterium	10.873,498
18. Vallás- és közoktatási mi- niszterium	4.441,851
19. Igazságügyminiszterium	11.500,585
20. Honvédelmi miniszterium	6.767,271

B) Rendkívüli kiadások.

1. Közösügyi kiadások	3.500,000
2. Miniszterelnökség codifica- tóra	30,000
3. Ő felsége személye körüli mi- niszterium	8,275
4. Belügyminiszterium	79,573
5. Pénzügyminiszterium	16.430,780
6. Közmunka- és közlekedési mi- niszterium	18.267,666
7. Földmívelés-, ipar és keres- kedelmi miniszterium	1.216,810
8. Vallás- és közoktatásügyi mi- niszterium	258,553
9. Igazságügyminiszterium	788,349
10. Honvédelmi miniszterium	2.553,372

C) Hitel- és pénzüveleti kiadások.

1. Szőlődezmavaltság	1.831,682
2. Sorsolási kölcsön	4.447,109
3. Gömöri vasut-záloglevél köl- csön	3.660,945
4. Pénztári műveletek	3.148,400

3. §. Az előbbi szakaszban megajánlott ki-
adások fedezésére, Magyarország jövedelmeia ma-
gyar korona országait együtt illető közös költsé-
gekre és Horvát-Szlavonországok beligazgatási
szükségletére nézve, egyszersmind Horvát-Szla-
vonországok bevételei, és pedig: rendes költsé-
gekre a rendes jövedelmek, rendkívüli költségekre
és kiadásokra a rendkívüli és ezeken felül a meg-
határozott összeg erejéig a hitel- és pénztármű-
veleti bevételek jelöltetnek ki a következő előí-
rányzat szerint:

A) Rendes bevételek:

1. Belügyminiszterium	202,017
2. Pénzügyminiszterium	186.805,032
3. Közmunka- és közlekedési mi- niszterium	6.593,067
4. Földmívelés-, ipar- és kereske- delmi miniszterium	9.329,411

Teleki udvariasan meghajtván magát, az
ajtóhoz siet és kiszól, hogy fogjanak.

Bánffy pedig a nőket visszatartja, s házi
gazdai szívetelenséggel kéri vendégeit, hogy a test-
véri szeretetnek szenteljének legalább egy napot s
az éjet töltsék még Bonczhidán.

— Sietünk kell Fejérvára! — válaszol az
ajtótól visszatért Teleki röviden.

— Édes Mihály bátyám! — kezdi most ud-
varias átölelés után Bánffyné — ne fosszanak
meg ily gyorsan a végtelen boldogságtól, melyet
látogatásuk által szerettek. Lám Annával mi oly
régén láttuk egymást, bátyám is az én jó urammal
jól eltöltik az időt, beszélgetnek, politizálnak és
szeretik egymást, nemde szeretik egymást és egy
véleményen vannak? Oh én nagyon örvendek,
hogy ily bizalmas jó viszonyban találtam kegyel-
meteket!

— Igen, mi szeretjük egymást és egy véle-
ményben vagyunk. Hisz a közügyek terén annyi
külön érdek, annyi idegen elem érintkezik, misze-
rint e rögös pályán akárki is csak vállvetve halad-
hat és kik tarthatnának össze öszintébben, kik sze-
rethetnék inkább egymást, ha nem a vérokonok!..

— Így, így édes Mihály bátyám!.. és ne
feledjék, hogy ezt Isten is így rendel!.. szeressék
és gyámolítsák egymást... de ha az egyéni meg-
győződés kegyelmeteket még is különböző utakra
terelné, akkor se feledjék, hogy rokonok, hogy
mindennél elsőbb és szentebb kötelek a vérség!..

Bánffyné második ölelésben részelteti a
jó Mihály bácsit, ki lelkesült kedves kis beteg hu-
gocsájának érzékenyen megsókolja homlokát és
öszinte, tiszta rokoni érzelmek felől
őt megnyugtanni igyekszik.

Apafiné örömtől, diadtól sugárzó arcz-
czal szemléli az érzékeny rokoni jelenetet.

— Végre fölmelegült!.. gondolja magában
— czélotmat elértem... megelégedve vagyok!..
azután Bánffyhoz fordulván folytatja — kedves
sógor ur!.. nekem is van egy kérésem kegyel-
medhez... tegye jóvá eddigi mulasztását!.. Le-
gyen meggyőződve, hogy Katalin udvaromban
közüzlettel és közbecsület tárgya leend minden-
kor... hozza el őt tehát mentől előbb látogató-
somra... hisz e silány életnek amugy is valódi

5. Vallás-közoktatásügyi ministe- rium	328,632
6. igazságügyminiszterium	218,098
7. Honvédelmi miniszterium	4,768

B) Rendkívüli bevételek:

1. Belügyminiszterium	10,764
2. Pénzügyminiszterium	26.657,358
3. Közmunka- és közlekedési minis- terium	380,855
4. Földmívelés-, ipar- és kereske- delmi miniszterium	10,000
5. Vallás- és közoktatásügyi minis- terium	10,500

C) Hitel- és pénztárműveleti bevételek:

1. Szőlődezmavaltság	2.831,682
2. Sorsolási kölcsön	9.478,444
3. Gömöri vasutzáloglevél-kölcsön	3.060,945
4. Pénztári műveletek	3.148,400

4. §. A 2-ik §-ban megállapított rendes kia-
adások és a 3-ik §-ban megajánlott rendes jövedel-
mek között 3,722,647 frt, a rendkívüli s a hitel-
és pénztárműveleti kiadások és bevételek között
10,983,450 frt és így összesen 14,706,097 frt
különbözet mutatkozik: utasítatik a pénzügyi-
miniszter, hogy ezen hiánynak végeleges fedezése iránt
még ezen év folytán terjeszzen elő törvényjavasla-
tot; a mennyiben addig is ezen hiány ideiglenes
fedezése szükségesnek mutatkozik, felhatalmaztat-
tik a pénzügyminiszter, hogy ezen célból az állam
ingó értékeinek alapján előlegezési hitelműveletet
köthessen, vagy a sorsolási kölcsön rendelkezésre
álló tőkéből kamatozás mellett ideiglenes előlege-
ket vehessen föl.

5. §. Hogy az államnak a 3-ik §-ban elő-
sorolt jövedelmei folyókká tételtesenének, az 1868.
II., XI., XIV., XV., XVI., XVII., XVIII., XIX., XX.,
XXI., XXII., XXIV., XXV., XXVI., XXXIV., és
XXXV. tvczikkekben megállapított, és az 1873-ik
évi december 31-ig külön törvények által érvény-
ben is tartott egyenes és fogyasztási adók, jöve-
dékek, díjak, bélyegek, és illetékek, a révám és az
állam vagyon jövedelmei és az állam egyéb rendes
bevételei, valamint a határőrvidéken fennálló adók,
az 1869. XVI. és XXII., az 1870. XLIX., L., LI.,
LVI., LVIII. és LIX. és 1871. LVIII., LXI., LXIII.,
valamint a ház-, a jövedelem- s a személyes ke-
reseti adók és a bélyeg, díjak és illetékek iránt a
folyó évben hozott törvényekben eszközölt és az
év folytán a törvényhozás által netalán még teendő
módosítások megtartásának kikötése mellett az
1873-ik évre ezennel megajánlattel, és megsza-
vaztatnak.

6. §. Az előbbi §-ban megszavazott, vala-
mint a 3-ik §-ban előirányzott s a 4-ik §-ban
a hiány fedezésére kijelölt egyéb bevételek csu-
pán a jelen törvényben megajánlott kiadásokra
fordíthatnak és át ruházás e kiadásoknak se
fejezetei, se címei, se rovatok között nem enged-
tetik.

7. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénz-
ügyminiszter bizatik meg.

öröme csak annyi, ha azokkal lehetünk, a kiket
szeretünk. Pompa és hatalom sivár és mulékony
élvezet, örökökéval csak a hit és a szeretet.

Bánffy a fejedelmi sőgornő előtt udvaria-
san meghajlja magát, s a kegyteljesen bucsura
nyújtott hóféhér kezeceket érzeményesen megsó-
kolja.

A nővérek kart karba öltvén távoznak.

— Tehát megegyezve vagyunk!.. szól Te-
leki és arzán, a nővérek eltávazása után, az
észlelő a számító diplomata komoly körvonalaí is-
mét fölünnek.

— Tökéletesen!.. felel Bánffy gondol-
kodás nélkül.

— Czélunk ugyanaz!..

— Édes hazánk boldogtalan állapotjának
jobb karba helyezése!..

— A fejedelmi trón és tekintély támogatása!..
Ezen pillanatban az udvar kövezetén nehéz
kocsizőrej halszik.

Teleki felövedzi kardját, fejére helyezi sü-
vegét és jobbát bucsuüdvözletre nyujtván foly-
tatja:

— Nem fogunk cselekedni egyik
a másik nélkül!..

Bánffy az oda nyújtott jobbat elfogadja, s
a pillanat komolyságtól fölmelegedvén ünnepélyes
hangon viszonzozza:

— Igazak és őszinték leszünk
egymás iránt nyilatkozatainkal és
cselekedeteinkkel!..

— Ugy segélyen!.. hangzik csaknem
egyszerre a két főúr ajkairól.

Távazás közben mindketten hallgatnak.

Teleki figyelmesen tekint jobbra-balra, s
vékony ajkai fogai közé szorítván gondolja ma-
gában:

— Fejedelmi splendor!.. fejedelmi pompa,
bár merre tekintek!..

— Szavamat adtam! — sohajt föl Bánffy,
midőn a koci aajtójánál vendégeitől bucsut vesz —
ovatosnak kell lennem!..

(Vége az első kötetnek.)

TÁRCSA

„BÁNFFY DÉNES“

(korrajz két kötetben).

Irta

Komáromy Ferencz.

Első kötet.

X.

A nővérek.

De csak jelenlétdben nem merészelnék...
Csak előttd nem veszélyesek, ki sok armány-
nak szétszattad hálóját!..

— Udvarunkban az armánykodás még csak
fejlődő bimbó... de ha rátalálak, mint veszé-
lyes dudvát irtani igyekszem; többször megóvtam
már Apafit: ballépéstől megszégyenüléstől!

— Kedves testvér!.. Oh légy védingyalunk!
Lásd férjem büszke indulatos, ereiben a B á t h o-
r i a k és B o c s k a i a k vére foly, de szíve jó, lelke
nemes és keble őszinte, e miatt nekünk annyi el-
lenségünk, de barátunk senki!..

— Volt idő, midőn Apafy nem irt alá semmit,
míg vélem nem közölte, de lassanként megtanult ő
is saját lábán járni. Most Telekit hallgatja meg leg-
inkább, pedig Teleki csak nekem köszönheti állását,
befolyását!..

Remélem, hogy a mi jó Mihály bátyánk nincs
rosz indulattal irántunk!..

— Jól tette férjed, hogy a szemle alkalmával
annyira kardoskodott mellette... hiszem magam is
hogy jó emberetek... hanem a kabinétben az ügy-
kezelések új rendjét hozta szokásba; minthogy
maga munkás és szorgalmatos, A p a f i t is zaklat-
ja, néha délután is eléveszi az országos és törvé-
nyes dolgokat; ezt pedig nem szeretem, mert...
mert... az én jó Katámnak bizalmasan és őszintén
megvallom mert Apafi többnyire részeg
ebéd után silyenkor az a gyengéje, hogy mindent
könnyű elhitetni véle és akárki szavára hallgat...
Minthogy ebédutáni poharazásaiknál jelen nem le-
hetek néha a mellékterem ajtója kulcslyukán szok-

Az osztr. bank és a magyar pénzügyminiszter közt 1848-ban folytatott tárgyalások.

Közi: Lukács Béla.

A magyar pénzügyminiszternek a magyarországi piaczok elégséges dotációjára vonatkozó átiratára az osztrák nemzeti bank igazgatója felelt 1848. ápril 25-én. „A bank igazgatósága — ugyan — legkevésbé sem akarja kétségbevonni azon, a tapasztalás által is bebizonyított igazságot, hogy ha nem jönnek közbe rendkívüli, következményekben beláthatatlan események, a bizalmatlanság, mely valamely hitelintézet pénzereje irányában nyilvánul, leggyorsabban s aránylag legcsekélyebb áldozatokkal is úgy küzdhető le, ha pillanatnyira minden erejét megfeszíti. A bankigazgatóság ez előtti időben néha igénybe is vette ezen módot, és pedig sikerrel, de az akkori rövid ideig tartó viszonyok a mostaniakkal össze nem hasonlíthatók; a politikai események, melyek ezek előidézték, oly neműek, hogy rázkódató hatásuk a pénzügyekre, sem terjedelmére, sem tartására nézve teljességgel ki nem számítható; ezen politikai események általános aggodalmak kiapadhatlan forrását képezik, elijesztnek mindenkit pénztörvények hasznosításától s okozzák azt, hogy a bankjegyek folytonosan, mértékeltül özönölnek beváltás végett. Ily körülmények közt bizonyosan csalódna a bank, ha azt hinné, hogy bár a dolgok rendes folyamában igen tekintélyes értékekkel elháríthatná a veszélyt. Csak érzékelésnek megfelelő erősítés által érheti el ezen célt s a bank ezen irányban egy jelzőalkölcson alapján már meg is tette a szükséges intézkedéseket. De ezeknek keresztülvitele tartamára nézve meg nem határozható időt követel, s e közben a bank a lehető legtöbbet hiszi teljesíthetőnek, ha a napi forgalom beváltási szükségleteiről gondoskodik s a nélkül, hogy a pusztán kétélyekből támadó nagyobb követeléseket figyelmen kívül hagyja, még sem merheti azt, hogy ezen követeléseknek mindig föltétlenül eleget tegyen. Ez okból a bankigazgatóság már 1818-ban, a fiókok felállításának alkalmával, azonnal s nevezetesen a budai illetőleg 1818. aug. 19-én kelt nyilatkozatában határozottan kijelentette, hogy a beváltó pénztár ugyan igyekszik fog a forgalom szükségleteit lehetőleg kielégíteni, hogy azonban a bank föltétlenül kötelezettséget nem vállal az iránt, hogy minden kívánatnak eleget fog tenni, hanem csak azt ígérheti, hogy mindenkör a pénztár erejéhez képest a kívánt összegek a bankfiókoknál bankjegyekben vagy pengő pénzen fognak kiszolgáltatni.

Ezen általános fejtegetések után átér a bankigazgatóság arra, hogy az osztrák nemzeti bankot nem érheti azon vád, hogy az általános rémület (panischer Schrecken) beállta óta a Magyarországon létező, névszerint a budai, temesvári és kassai fiókoknak hathatós támaszt nem nyújtott. Ezen 3 pénztár állapota 1848. febr. 29-én, tehát a francziacsaládi események előtt, közvetlenül következő volt:

Budán	1.197,750 ft.
Temesvárt	463,469 „
Kassán	148,996 „
összesen	1.810,215 ft.,

oly összeg, mely az 1848 január 1-sői állapotot 100,000 frttal haladta meg s a mely a közönséges beváltási szükségleteknek teljesen megfelelt.

Ha tehát a bank a nevezett pénztárakat még 3.800,000 frttal segítézte márczius 7-ke óta, akkor azt hiszi az igazgatóság, hogy kötelezettségeinek lehetőleg eleget tett. Természetesen a bank azon állapotban volt, s még leand, hogy nagyobb követeléseket ki nem elégíthet, vagy elodázólag lesz kénytelen azokra választolni, de tekintetbe vendő az, hogy a bank viszonyai Bécsben sincsenek normális állapotban s hogy más — nem kevésbé ostromlott fiókjairól is gondoskodnia kell. — Válaszlatát a bankigazgatóság azzal végzi, hogy mindenesetre a magyar pénzügyminiszterrel függ támogatni a nemzeti bank eddigi eljárását, „mely Magyarország érdekeit bizonyára nem mellőzi” vagy ellenkező irányú intézkedésekhez nyulni, melyek komoly következményeket vonhatnának maguk után; de reméli, hogy a magyar pénzügyminiszter meg fog győződni arról, hogy a bank megtett mindent, a mit ily körülmények közt megtehetett s hogy a lehető teljesíteni fogja ezután is.*)

A bankigazgatóság ezen válasza sok tekintetben érdekes, mert teljesen indokolja a magyar pénzügyminiszternek későbbi eljárását, melyről szólni fogunk és melyet a bankigazgatóság oly zokon vett. A magyar pénzügyminiszternek azon határozott felszólítására, hogy tekintettel a pénzpiacokhoz mutató zavarokra, 4—5 millió frt üzspénzt küldjön le a bank beváltási szükséglet fedezésére; a bankigazgatóság egész általánosságokban felelt, hivatkozva a politikai eseményekre, melyek közt a bank a maga vagyontól nem kockázthatja. Kossuth indítatva a pénzváltás folytán kétélyekhez zavaroktól való aggodalmak által, jóakarattal feljajánlta közreműködését, hogy ezen zavaroknak eleje vétesék; s ezzel szemben a bank hangsúlyozza azt,

hogy a bajt orvosolni nincs elég ereje, jegyeinek ezüstre, bizonyos kis arányokban felül, felváltására nem is köteles, nem is hajlandó. — Azon helyzetnél fogva, melyet a különféle pénzüveletek a bank számára teremtettek, ez kötelezettségeinek valóban csak nagy áldozatok s erőfeszítések mellett lett volna képes megfelelni, mert nagyobb erőfeszítések mellett, kétséget sem szenved, a bank segíthetett volna a pénzzavaron.

De a bank megrettenve maga is a francziacsaládi események által, s az európaszerte felmerült politikai forrongás folytán, melyeknek végét s mérvét előre meghatározni nem lehetett, aggodalomteljes szorongatott kebelletült drága kincseire s a pénzzavar enyhítésére csak homoeopathikus adagokban osztogató a gyógyszer.

A bank jegyein föltétel és korlát nélkül ígerte azoknak ezüstre való felváltását, s most, midőn azok beváltás végett nagyobb számban mutatottak be, régi privilegiumainak kőpenye alá mutat, épen ellenkezőjét állítván annak, mit jegyein maga ígért. Az ily eljárás bizonyára nem volt alkalmas arra, — hogy megszárdítsa jegyeinek már is megíngott hitelét a közönség előtt, mely már okult az 1811-iki szomorú pénzváltás példáján.

Vajjon ha akkor, midőn a bank maga elismerte, hogy pénzzavar elhárítására nincs elég ereje, a magyar pénzügyminiszter azon köteletségénél fogva, mely reá hárított, azonnal intézkedik, hogy a pénzpiacz szorultságán, amelyen a bankkal együtt nem segíthetett, tehát a bank nélkül segítve legyen, vajjon érhető-e őt ezért vád s nem inkább kötelezettségét teljesítette volna-e? nem inkább azért érhető volna-e vád, ha a pénzzavarok ellen nem segít s ha a bonyodalmat mind komolyabbakká engedte volna válni?

Kossuth az o. n. bank irányában ellenszenvvel egyáltalán nem viseltetett; tanúsítja ezt fentebb idézett átiratát, melyekben a hazája viszonyai fölött aggodó kormányfő szót azon erejlyel, melyet állása és a baj nagysága megkövetel de azon tapintattal, melyet a tárgy kényes volta igényel.

S a banknak fentebb jelzett, a dolog lényegére, a baj rögtöni orvoslására vonatkozó elutasító válasza után is, Kossuth nem akart egyoldalul intézkedni, mielőtt mindent meg nem kísérelt, ha vajjon nem lehetne-e az ezüstpénz, s általában az aprópénz hiányon a bankkal együtt segíteni. Ennél fogva Kossuth egyenes megbízásából Duscheck államtitkár május 2-án ártit a külügyminiszternek, szólítaná fel az o. n. bank igazgatóságát, nyilatkozzék mielőbb határozottan, hogy azon szavát, miszerint „beváltó pénztára azon lesz ugyan, hogy a forgalom szükségéi lehetőleg kielégíttessenek, hogy azonban a bank semmi kötelezettséget nem vállalt minden váltási kérelemnek eleget tenni, hanem csak azt ígérheti, hogy pénztárának állapotához képest a kívánt összegeket papirus vagy ezüstpénzben a bank fióktárolónál fogja kiadni, miként értelmezi? jlesen vajjon ezen kijelentését, mely a jegyein ígért általános kötelezettséggel egyenes ellentétben áll, csak a bank fiókjaira szorítja, vagy pedig az egész intézetre terjeszti-e ki? továbbá mennyit tesz számban a bank határozatlan ígéréte „a forgalom kellekeit lehetőleg kielégíteni”? hány millió az, a mit a magyarországi fiókokhoz leküldeni szándékozik? „A magyar pénzügyminiszter — ugyan — Duscheck az átiratban — érezvén azon nehézségeket, melyek a forgalomra megakasztólag hatnak, ha a papirus pénz hitelét veszteni kezdi, mindent megtett, hogy ezen bizodalatlanság szünjön meg, minden kinchtári pénztárt oda utasított, hogy a pipirospénzt ezüstre váltásák fel, a mi különben nem köteleességük, hirlapokban hivatalos és félhivatalos közléseivel nyugtatólag hatott, csak hogy azon bizodalom, mely a papirpénzforgalom egyik fólalja, visszakerüljön, ha azonban a bank köteletségeinek vagy hanyagul, vagy épen nem felel meg, s a magyarországi forgalom felelésztésére, mely jelenleg tökéletesen megakadt, a szükséges pénzösszegeket 4—5 millióig megkúldeni vonakodnék, akkor kénytelen lesz a pénzügyminiszter oly lépéseket tenni, minőket a naponta növekedő szükség, s a kereskedés és forgalom pangása az ország érdekében követelnek. A bankigazgatóságnak Magyarország iránti loyálisától függjelenleg azon viszony, melybe a magyar pénzügyminiszter a bécsi nemzeti bank irányában lépnd, s a magyar pénzügyminiszter reméli, hogy a bankigazgatóság, érezve a magyar viszonyok fontosságát, törvényes köteletségeinek meg fog felelni.*)

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, aprilis 3-án.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztásnak előfizetéseiket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék**

— **József főherceg ő fensége f. hó 6-án fog éjjeli 1 óraker Segesvárról Felvinczre érkezni, a honnét 8 óraker reggel Kibédi Biasini Domokos**

*) 1589. 17. — 1848. — Osztrák n. bank 31. K. M. — 1848. 304. P. M. 1848.

mokos fogatjával elindulva, déli 12 óraker Kolozsvárra érkezik.

— **Programm Gizella főhercegnő nászünnepélyére:]** Szerdán april 16-án estí 8 óraker hangverseny és társalgó estély (cercle) a kis redoutban; esütörtökü april 17-kén Bécs város ünnepélye; pénteken april 18-án a főhercegnő lemondási ténye; három óraker családi ebéd a márványteremben; estí 7 és fél óraker disz-előadás az udvari opera-színházban; szombaton 19-én délutáni 5 óraker diszzebéd a szertartási teremben; vasárnap april 20-án 12 óraker a nászpár esküvője; reggelizés családi körben, elutazás Salzburgha udvari vonaton.

— **Főrangú szinelődás.** Gr. Csekócicsné természet a napokban igen érdekes színelőadás tartott, melyen a főváros mágnsái és a vidék főrangú hölgyei és urai közül is többen voltak jelen. Előadták „Már alszik” és „Sonette” című franczia vigjátékokat; elsöben játszottak: Keglevich Béla gróf, Orczy Bódog báróné és Görgye Bertha uró; a másodikban Károlyi Pista csillogtatta művészetét, mint ezt a „Reform” megjegyzi, kinék jellemző maszkja is oly ügyesen volt kiválasztva, hogy a nappali embert senki föl nem ismerte volna benne. A két vigjáték közt szünetet a svéd női négyes-társaság tölté ki művészi előadásával.

— **A műkedvelői szövetség** előadása, husvét első napján leand a nemzeti színházban és pedig ugy, hogy először az „Üldözött ártatlanság”, azután pedig az „Egyetlen lány” kerülnek színre. A két darab közöttben valószínűleg szavalt is lesz.

— **József főherceg** honvéd főparancsnok katonai körútjában Brassót érinteni nem fogja, az utazási terv megváltozott s ő fensége N.-Szebenből egyenesen városunkba utazik.

— **Gizella főherceggazsóny völengénye** Lipót bajor kir. hercegről nem régiben írák a lapok, hogy keleti utra indult. A legújabb hírek szerint a kir. herceg márcz. 24-én Konstantinápolyba megérkezett s a német követségi palotában szállott meg. Lipót herceg aztán vissza fog térni Münchenbe s husvét hétfőn Luitpold bajor herceg egész családjának kíséretében Bécsbe megy az esküvőre.

— **Valamennyi** austro-magyarországi lap összes kiállítását tervezi a cs. kir. bécsi kereskedelmi ministerium. A Bécsben és környékében bármilyen nyelvű megjelenő lapok april 6-ki száma van a gyűjtésre kijelölve. A havi és heti folyóiratok april 6-ika előtt megjelenő utolsó száma van a gyűjtésre kitűzve.

— **Közgyűlés.** A „Victoria” biztosító-társaság april hó 6-án d. e. 10 óraker közgyűlést fog tartani a városház nagy termében.

— **A lövölde felépítésével** Zimmermann bizott meg, kinék felügyelete alatt a munkálatok még e hét folytán megkezdetnek.

— **Kéjutazás a bécsi világkiállításra.** Bartha Lajos és Benedek Lajos urak kéjutazást rendeznek a bécsi világkiállításra, e végből kibocsátották már második felhívásukat. A kéjutazás legkésőbb jun. 20—25 körül fog megtörténni s az abban résztvevők 90 o. é. frtot fizetnek, és pedig ebből 30 frtot május 1-ig a többit részletenkint vagy egyszerre az indulás előtti napokban. A Bécsbe szállított egyének teljesen ellátatnak 6 nap tartama alatt s visszautazhatnak 30 nap alatt. Ez előnyös kéjutazásra mint halljuk már szép számmal törtétek alájegyzősek.

— **A n.-szébeni és környékbeli iparosok** a bécsi világkiállítás magyar osztályát tetemes küldeményekkel gyarapítandják. Meglehetős hosszú vonat fog a küldeményekkel a napokban elindulni; a disznódiák küldenek posztónemüket, a szádi pokróczgyár pokróczot, szébeni bőrből készült balsacot, rőzfőrnémákat és tányérokot, stearin gyertya-mintákat és vegytani készítményeket. A balánbányai rézbánya igazgatósága is a szébeniekhez csatolta küldeményét (helyszin képét, ásványokat). De legérdekesebb küldemény lesz egy szász paraszt ház felszerelvényi butorai, kellő izléssel és tapintattal egybeállítva Schochters ur által, közöttök több száz éves holmik, e küldemény egyedül két waggont fog elfoglalni, vele megy egy kis disznódi paraszt férfi és nő.

— **Egy indiscret egyéniség** kiszámította, mennyi pénzbe kerülnek az országnak azon képviselői, kik az ülesekön — távollétük által tündökölnek. Az illető beadott szavazatokat véve alapul az országgyűlési naplóból kiszámította, hogy a 438 képviselő közül átlag 187 van jelen, 251 pedig szintén átlagosan távol van. A távollévők nap díjai 5 frt. 25 krjával, 1317 frt. 75 kra ragnak; ide számítva a 800 frt. lakbérnek egy napra eső részét, körülbelül 2 frt. 20 krjával, az ország köteletségeiket mulasztó képviselőinek naponként átlag 1867 frt. 95 krt fizet napidíjak fejében.

— **Nagylelkű adomány.** Báró Rothschild James neje Párizsból 50.000 frankot küldött a Bécsben Rothschild Nathan báróné által alapított izraelita kórház javára.

— **Petroleum források Maramarosban.** Széchenyi Ödön gr. Maramarosmegyében gazdag petroleumforrások kiaknázási jogát szerezte meg magának. A források területe a már-marosziget-szucsavai vasut által érintetik, és egy amerikai mérnök, ki a forrásokat és a belőlük nyert terményt megvizsgálta, azt minőségileg kitűnőnek jelentette ki, mely az amerikai petroleummal a versenyt meg fogja állani. Széchenyi Ödön gr. a petroleumból a bécsi világkiállításra mintákat szándékozik kiállítani.

Nemzeti színház.

Szerdán, april 2-án: „Az üldözött honvéd” dráma 5 felv. Irta Szigligeti. Volt idő mikor e színmű hatásos czime egész a zsufolásig megtöltö a színházat, de az régen volt s ma már a a közönség távolléte által mutatja ki, hogy e darabot Szigligeti legyengébb darabjai közé sorolja.

Maga az előadás meglehetősen sikerült, leszámítva persze azt a monotoniságot, melyet a megjelenő szereplők késedelmezése és lassúsága idéz elő. Iréné árvt, kibe mind Bánffy, mind Kereszti beleszeret, Boór Emma k. a. művészi tökélyvel személyesíté s megragadó játéka nem egyszer ragadta tapsra a közönséget különösen szépen sikerült a 4 és 5-ik felvonás zárjelenete. — Kovács Gy. (Bánffy), Krasznai (Kereszti gróf) jól betölték szerepüket, mig Dozsó Szendeit a zavar és bonyodalom előidezőjét, kit Kereszti gróf végül jutalmul gonoszszágaiért s hogy megszárdítsa Bánffyt, lelő, gyenge felfoggással állította elénk ellentétben Hegyivel, ki a zsidót hallatlan túzással személyesítette. Kisded szerepükben Szentgyörgyi (Kádár) Kendi (Karikás), Philipovitsné (Berkeiné) Boczkóyné (Evi) jól megállták helyüket s végül Körösíné, mint zsidóné általános derültség közepette működött. A közönség feltűnően kevés számmal volt jelen.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar keleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrenddel indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul naponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és estvéli 7 óraker, a délutáni 4 órai menet Szebent, Segesvárt, Károlyfehérvárt és Aradot köti össze várakozás nélkül, az estvéli 7 óraker induló gyorskocsi a Marosvásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer, éjjeli 1 óraker a Marosvásárhely felől jövő utasokkal, és reggeli 5 és 6 óraker a Nagyszeben, Segesvár, Károlyfehérvár és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulás mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, ugy, hogy bármennyi utas jönne is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthassanak.

Kolozsvárról Szamosujvárra és Deésre naponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 óraker.

Deésről Szamosujvárra és Kolozsvárra naponta kétszer, reggeli 7 és délután 1 óraker.

Arzabály 30 font szabadpodgyászsal: Kolozsvárról Tordára vagy vissza 2 ft, tulsuly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza I-ső és közbelső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. Kolozsvárról Szamosujvárig vagy vissza I. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsuly 3 kr. Kolozsvárról Deézsig I. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. A közbelső kisebb állomások 40 krajczárjával mértföldenkint számíttatnak, azon megjegyzzéssel, hogy a megkezdett mtfld egészbe számíttatik.

Minthogy a t. cz. utazó közönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemről gondoskodik, reméli további pártfogásaikat is megnyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos. gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Távirati tudósítás a bécsi börszéről.

April. 2-ről. 1873 5%, metaliques 70.20 nemzeti kölcsön 72.90 1860-diki államkölcsön 103.70. Bankrészvénnyek 950. Hitelrészvénnyek 234.50. London 108.80. Ezüst 107.70 Cs. kir. arany — 20 frankos arany 8.53 1/2 Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79. 75. Temesi 79.— Erdélyi 78.— Horv. Szlavon 83.25.

Felelős szerkesztő Sándor János.

A bécsi
Commissions-Bank
váltóirodája
Schottenring Nr. 18
vételjegyeket
bocsát ki

alább feljegyzett sorsjegy csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert egy ilyen vételjegy minden tulajdonosának alkalom van nyújtva, minden fő- és mellék-nyereményt egyedül megnyerhetni, s ezenkívül 30 frank arany és 10 frt. bj. kamatfelvezetésben részesül.

A. csoport (évenként 16 húzás.)

Havi részlet 10 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő 4 sorsjegyet kap:

1 5%-kos 1860-ki 100 frtos államsorsjegy, főnyeremény 300,000 frt. a kihuzott sorozatos jegyet 400 frton visszaváltjuk.

1 3%-kos 400 frankos török cs. sorsjegy, főnyeremény 600,000 frank, 300,000 frank aranyban.

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér levonás nélkül.

1 Innsbrucki (tirol) sorsjegy, főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport (évenként 13 húzás.)

Havi részlet 6 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő sorsjegyeket kap:

1 3%-kos török cs. 400 frankos államsorsjegy, főnyeremény 600,000, 300,000 frank aranyban

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.

Szász-meiningeni sorsjegy, főnyeremény 45,000, 15,000 délnémet ért.

Továbbá vételjegyek ötöd 60-ki 5 %-kos államsorsjegyekre, havi részlet 6 frt.

Továbbá vételjegyek egész 1864-ki sorsjegyekre, havi részlet 10 frt.

Továbbá vételjegyek fél 1864-ki államsorsjegyekre, havi részlet 4 frt.

Továbbá vételjegyek fél magyar-sorsjegyekre, havi részlet 3 frt.

Továbbá vételjegyek braunschweigi 20 talléros sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

Továbbá vételjegyek Innsbrucki sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

A tőzsde-iroda átvész ezen kívül, valamint a bécsi commissions-bank váltóirodája is minden, bármilyen nevet viselő bank-, váltó- és tőzsde-üzletet.

Látványok, valamint hitellevelek Európa és Amerika minden nagy piacaira a legutányosabban állítatnak ki.

Megrendelések az itteni piacról és a vidékről igen gyorsan, szilárdul és pontosan teljesítenek, s a tőzsde-iroda által vásárolt értékpapírokra, és váltókra, a pénzpiac időnkénti állásához képest a legutányosabb feltételek mellett adatik kölcsön.

Az üzleti helyiségek naponta reggel 9-től este 6 óráig maradnak nyitva.

Videki megrendelések pontosan és utánvét mellett is eszközöltenek. Nyeremény lajstromok minden húzás után ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvosa **dr. O. Killisch, Berlin, Louisestrasse 45.**
E pillanatban 1000-nél több beteget van kezelése alatt.

661 44—*

Tehenek, örüljétek!

Amerikában rövid idő előtt egy igen fontos gazdasági felfedezés történt, s nekem ottani összeköttetésemmel fogva sikerült e kiválóan nevesített cuikkból

a cs. kir. osztrák birodalom részére raktárt kaphatni. Ez az

amerikai szabad. tehénfejő gép.

A következő előnyök minden fogalmat felülmúlnak:
1. E készülék használatánál fölöslegesen bezz minden emberi segíty, s az odallátás oly egyszerű, hogy azt még gyermek is végrehajthatja.
2. Az őntője a tehénre jótékonyan hat, minél következtében az a tejet utána bocsátja, s négy perc alatt az utolsó cseppig meg van fejezve; míg általában a kézzel való fejés a tehénre nézve nagyon kényelmetlen, sőt sokszor károsnak is bizonyul, mert gyakran megtörténik, hogy a tehén a fejés alatt körög vagy a tejet nem bocsátja, mi annak bizonyítéka, hogy az állat kellemetlen előértelemekkel van kitelve.
3. Ha a tehén beteges vagy tégye dagadt, a gép nélkülözhetetlen, mert a kézzel való fejés csak fokozza a bajt, s ha nem fejünk, elvesz a tej.
E készülék rendkívül gyors elterjedése a gazdaságok és manjoragteljesítők által — kik e gépet használták — kiállított számlán bizonyítékot már elég bizonyított nyújtanak és eredményekért.
E gép a legfinomabb orvisebből van készíttve, s ára pontos utasítással együtt 6 frt. 50 kr.

Kapható az egyedüli kőraktárban

Friedmann A.-nál,

Bécs, Praterstrasse Nr. 26.

Óvás. Rövid idő óta azt veszem észre, hogy más, nem igen ösmeretes czégek az én metszvényeimet és hirdetményeimet használják, hogy a t. cz. közönséget tévútra vezessék. Ezen tehénfejő gép egyes egyedül és valódián — ezüstből — csakis nálam kapható; minden más hirdettettek utánzótták, rosszak és hamisak.

722 22—25

Fogfájást

760

3—8

Bármilyen nemű legyen az, még ha odvasok vagy rökönnyödötök is a fogak, tartósan meggyógyíttatnak a híres indiai kivonat által. Fejűlmulhatósága miatt e kivonat világ-hírt lelt, s egy családát sem volna szabad hiányoznia.
Valódi minőségben 35 és 70 kros üvegekben kapható az egyedüli rak-
tárakban **Kolozsvártt: Wolff János Gyógyászati és Beszerzési: Dietrich és Felschermé, Dévén: Rosnyák A.-nál, Nagy-Egyedén: Horváth Ferencz-nél.**

(694)

20—

Eladó telek.

Kolozsvártt a főtértől csekély távolságra, a májális (házsongárd) utca 36. házszám alatti 2 magyar hold területű telek, a rajta levő három külön lakház és gazdasági épületekkel együtt szabad kézből örök áron eladó. Értekezhetni megírt helyen lakó tulajdonossal.

756

1—1

Szép aratás

jutott most részembe azon tetemes

ternónyeremény

következtében, a melyet mennyiségtani tanár

ORLIČ R.

közelebről szerzett játék-utatisásai alapján nyertem.

K. . . . Prága mellett.

Nowotny Venczel,
birtokos.

Megkeresésekre híres játék-utatisásait illetőleg mennyiségtani tanár Orlicé R. ur. Berlinben, Wilhelmstrasse 5. a legkészségesebben azonnal és ingyen felel.

3—12

768.

Bollinger Ferencz bécsi gépmérnök.

újanjavított s újabb időben legkeresettebb

HORDOZHATÓ JÉGPINCZÉK

gyára, ajánlja legjelesebb jégpinczét sör és bor sat. számára, jég-hűtő készülőké, étel, tej hűs, zsírművek sat. eltartására, víz-hűtő készülőkéit, fagyalt- és reszvoirjait fagyalt számára, aranylag legelőnyösebb árban. Ajánlja továbbá az említett czégekhez és öngyógyító- és hordó dugaszait, pincze felvonóit, jégkészítőkkel és a nélkül, s mindenféle igazításokat eszközöl, valamint csapokat és dugaszokat újakkal becsere. Megrendeléseket az említett tárgyakra, valamint vendéglők és kocsmák be- rendezésére elfogad, pontosan és jutányosan teljesít, s kívánatra mintákkal és árajegyzékkel szolgál.

gyári főraktár, Bécs, Wieden, Heumühlgasse Nr. 2.

761

4—6

Vizgyógyászati jelentés.

Mindazon szenvedők, kik a természetes (viz) gyógyászatban netalán bizalmukat helyeztetik, ezennel értesítetnek, miszerint a „kolozsvári vizgyógyintézet“ a kor igényeinek megfelelőleg újabban felszerelve, f. év ápril 1-ső napján leszállított árszabály mellett újra megnyitattik.

Az illetők sziveskedjenek ebbéli szándékukat intézeti orvos t. V é l i s S i m o n urral (májálisutca 2-ik sz.) mielőbb tudatni.

Kolozsvártt, mártius 21-én 1873.

Az igazgatóság.

Demjén László

m. k. egyetemi könyvtárúsnál Kolozsvártt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:

Kolozsvár története.

Oklevéltárral. (I.) Ös-, ó- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)
Egy külön kötet világsztó rajzokkal. (36 tábla.)

Irta **Jakab Elek,**

Ára 10 frt.

(327)

E minden tekintetben nagy, epochalis munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjesztetni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós írta minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az újabbkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne hávarkodni, s a folytatását minden áron megszerezi magának.

Szekely oklevéltár.

Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága, szerkesztette

Szabó Károly.

I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.